DEPOT LEGAL
LE DIRECTEUR GERANT:

NĂM THỨ BẢY SỐ 578 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年二月廿七日 — NGÀY THỨ TƯ — 22 MARS 1933

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ nhiệm kiêm Chủ bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BÁO-QUÁN
55 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói: số 62
Giây-thép: TIENGDAN HUẾ

GIÁ BÁN

ĐÔNG PHÁP		NGOẠI-QUỐC
Một năm	6$00	8$50
Sáu tháng	2.80	4.50
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương-nghị trước.

Việc gì cũng phải xét đến chỗ cuối cùng của nó.

DEPOT LEGAL N° A/425

Thất nghiệp! Thất nghiệp!

Con ma «thất nghiệp» bấy lâu cứ theo chưn bà «chúa cơ-ri-dờ» (crise: khủng hoảng) mà dạo khắp cả hoàn cầu. Cho đến cái xứ «con Rồng cháu Tiên» là xứ ngon ăn ngon ngủ thuở nay, trong vài năm nay cũng phải mơ mắt dương mày mà nhìn thấy chân tướng nó là thế nào!

Tôi năm trên, lúc người Nhật chưa chiếm lảnh Mãn-châu, một tờ báo ở Bắc-Bình nước Tàu nói ở sở nào đó thiếu một người thơ ký mà có cả trăm người tốt nghiệp trung đẳng và cao đẳng đưa đơn dự thi; kế đó, các xứ văn minh, bữa nay thấy nhà buôn đóng cửa, bữa mai thấy xưởng thợ đình công, nào café đem đốt, nào lúa mì đem đổ sông! Bên Mỹ thì thầy thuốc thừa ra, không ai tới thăm bệnh; còn bên Đức thầy kiện cũng chỉ đi cải giúm không ăn tiền. (nước Đức năm 1915 có 12 ngàn thầy kiện mà năm 1932 đến 19 ngàn. Trái lại, vụ kiện lại giảm bớt đến 26%, chỉ có khách xin cải thí mà thôi).

Đấy, cái thực trạng thất nghiệp là vậy đó. Còn ở xứ mình, nói chữ thất nghiệp thì chưa đúng cho lắm, vì có nghiệp gì đâu mà thất? nhưng nay thì phải nhận là có đi. Tức như thổ sản không bán được, nhứt là lúa gạo; ngoài ra, vật nguồn vật biển cùng bao nhiêu thứ mà người mình có sức làm ra để bán đặng nuôi sống đều bị ngưng trệ cả. Thế là thất nghiệp!

«Đói gạo mà đòi, chỗ nước mà khát», người xưa cho là việc trái ngược, không ai nhận rằng trên đời có cái quái tượng ấy. Vậy mà cái đời mới nầy nó hiện ra những chuyện trái ngược như thế luôn: kìa, ruộng đồi ngàn mẫu mà mang nợ đến tự tử! Lúa chứa đầy kho đầy lẫm mà van đòi!

Bà chúa khủng hoảng còn đang trẻ, đàn ma thất nghiệp còn khỏe chưn, chưa rõ nó còn diễn ra quái tượng gì nữa!! =S=

Lại đến ngày dỗ cụ Tây-hồ

Cụ Tây-hồ Phan-châu-Trinh tự thế ngày 24 Mars 1926, đến ngày 24 Mars sắp tới đây là ngày dỗ lần thứ 7.

Ngày tháng đi chóng quá! Bức «*Thơ điều trần*» cùng bài diễn văn «*Luân lý Đông Tây*» và «*Quân trị dân trị*» dương còn văng vẳng bên tai, mà người viết ra khuất mặt đã 7 năm rồi!

Người dưới chín suối có linh, hẳn cũng buồn cho cuộc đời bể dâu mà chán cho những ai hoan nghênh và sùng bái 7, 8 năm trước. B.B.

TRẢ LỜI

Cùng các thầy giáo ở hương thôn

Về việc học ở hương thôn, nhà nước giao cho các làng kiểm sát, nên sinh ra nhiều chuyện rắc rối, như lương phát lội thôi cùng mấy ông làng làm nhiều đều trái mắt. Những việc như thế, hẳn báo được lại cảo gởi tới nhiều quá, chỉ lược đăng vài bài, không thể đăng được hết; vả việc nầy chánh phủ chắc cũng đã thấu tới.

Vậy các thầy biết cho. T. D.

KINH-TẾ CHIẾN-TRANH

Một bài diễn văn của Hô-vê nguyên Tổng-thống Mỹ

Ai cũng biết từ cuộc Âu chiến xảy ra, các nước đều nợ Mỹ, mà trên cuộc kinh tế quốc tế, Hô-vê là một tay độc nhứt trọng yếu. Mới rồi Mỹ có Tổng-thống mới (La-tư phúc, Roosevelt), ông ta từ biệt, nhân gặp ngày kỷ niệm Lâm-khẳng, tại hội «Kim-dung cọng-hòa tổng-hội» có phát biểu ý kiến về trạng huống kinh tế ngày nay, ông ta cho rằng cái nạn khủng hoảng nầy là do trên thế giới các nước có đến nửa phần quốc gia phòng khí kim dung bản vị mà gây ra. Lời nói có căn cứ, xin dịch đại đoạn như dưới:

Tình hình bối rối của kim dung thế giới là chính cái cớ gốc làm cho kinh tế suy lạc. Muốn cứu cái nạn ấy, cần phải quốc tế hợp tác mà khôi phục cái nền hóa tệ cho có nhứt định. Nếu như nước nào mà không gia vào cuộc vận động ấy, tất đến phải dùng phương pháp «đóng cửa» mà tự vệ. Dùng phương pháp ấy thì tất sinh ra cuộc kinh tế chiến tranh một cách dử dội cho đến cả người và mình đều sụp vào cái hầm thất bại cả, mà làn sóng phá hoại trời lên bậc tột.

Còn cái tệ hại giá hàng cao hạ không thường, đầu tiên chỉ một nước nào xảy ra cái nạn kim dung khủng hoảng, các nước buôn to rất phòng khoản ra, thành ra nước ấy vàng chạy ra ngoài mà hàng hóa bị sụt giá. Trái lại, các nước ngoài hàng hóa chồng chất lại, mà con đường lưu động của kim dung bị ngưng trệ.

Giải cái nạn khó khăn ấy duy có khôi phục lòng tín nhiệm của thế giới. Lòng tín nhiệm mấy không dợi sau khi phóng khí kim bản vị mà khôi phục, mà chính do các nước lớn khôi phục kim bản vị tại mới tránh khỏi được cái nạn kinh tế chiến tranh nói trên. Nếu như hóa tệ thế giới mà ổn định cho có mực thì sở đắc sẽ xấp mấy đến sở thất kia. Hiện nước Mỹ đang đứng trước cái đường ngã ba:

1) Các nước hợp tác để cùng trừ những mối ngăn trở trong cuộc mậu dịch, tức thì toàn thế giới cứu giúp đặng phần nhiều nhà nông và giảm bớt số thất nghiệp;

2) Nước Mỹ nếu tự thị đất rộng vật liệu nhiều, đủ tự cấp cho mình mà tăng giá quan thuế, thì tiền đồ mênh mông, sẽ hẩm vào con đường nguy hiểm, nên có dùng chánh sách ấy cũng là sau đường thứ nhứt đã bế tắc rồi mới bất đắc dĩ mà dùng đến;

3) Còn nẻo đường thứ ba thì hóa vật lưu thông bành trướng, bỏ hẳn kim bản vị mà nhập vào luồng sóng kinh tế cạnh tranh, nhưng đường nầy tất đến cả người và mình đều bị hoàn toàn hư hỏng cả.

Vấn đề quốc tế hợp tác thì Hô-vê nói nước Mỹ không nên tin lời tuyên truyền nước ngoài mà thủ tiêu nợ chiến tranh, vì món nợ đó chỉ là một bộ phận trong cuộc kinh tế quốc tế mà thôi. Các nước không phải là không có sức trả nợ đâu, vì họ để lo khoách trương quân bị kia, số phí quân bị xấp mấy món nợ kia mà.

Còn vấn đề ngoại giao thì Hô-vê khuyên toàn quốc phải nhứt trí, đối với chánh sách Tổng thống mới La-tư phúc thuộc về những công cuộc lợi chung trong nước thì hết sức tán đồng, không nên có cái ý kiến «đảng», còn nếu trái với mục đích công lợi thì sẽ phản đối đến cùng v.v.

Theo lời Hô-vê nói trên thì nước Mỹ cũng gai mắt cho sự khoách trương quân bị của các nước, mà cũng đau lòng cho mối nợ không trả kia. Chưa biết Tổng thống mới có chánh sách gì hay không?

Khách-quan

Vấn-đề «CHIA HẠNG THUẾ THÂN»

Trong kỳ hội đồng Dân-biểu năm 1932

(Tiếp theo)

Trên là theo những câu đã phát biểu nơi nghị trường mà nói, còn nói ra đến cái ác quả do sự «chia hạng» ấy gây ra, thì không kể xiết. Xin nói vài đều:

1) Điền thổ có sào mẫu thước tấc làm chuẩn, mà sự chia hạng trong thôn quê, bọn hào cường còn lên xuống cao thấp ở tay, huống là chia hạng giàu nghèo, rút cục người nào có tình tứ mặn lạt thì đáng hạng nhứt mà đem ra hạng tư, còn không thì hạng tư mà buộc phải nạp hạng nhì v. v. Ruộng đất định hạng rõ ràng mà biến lai thường mô hồ, bớt món phù thu vào đây riêng, thì thuế đinh chia hạng nầy, cái tệ phù thu kia càng xấp mấy. Tiền trong túi dân, lên không đến kho nhà nước, rơi đường rớt sá, mà nhà nước mua lấy mối ác cảm rất lớn.

2) Điền thổ năm nay chủ nầy, sang năm có về chủ khác thì thuế cứ theo chủ mà thu. Còn một suất thuế đầu người từ 18 tuổi đến 60 tuổi, như cái gánh đặt luôn trên vai. Nay định hạng giàu nghèo, như năm trên tên Giáp ruộng được mùa, tên Ất buôn bán thạnh lợi, đem vào hạng giàu; năm nay, tên Giáp thì con đau vợ chết, ruộng đất bán hết, tên Ất vỡ nợ, không còn vốn liếng gì cả, thì còn để đứng vào hạng giàu được không? Như không để được, phải tương ra hạng nghèo, thì cái bộ đinh kia mỗi năm mỗi hiện ra cái cảnh tượng «bể dâu thay đổi» đó, rắc rối biết là chừng nào? Vì cái «thân» có nhứt định mà trong cái đời 40 năm chịu thuế kia, lúc trồi lúc sụt, không chắc đứng vào hàng nào như cái đinh đóng kia.

3) Những làng có công điền, ai là tráng đinh thì được cái quyền lợi hưởng suất điền như nhau. Phép nước công bình như thế, mà bọn hào cường còn quéo quẹt nọ kia. Nay có cách chia hạng thuế thân nầy thì sự quân cấp công điền kia nên làm thế nào? Cho hạng giàu ăn nhiều ruộng mà hạng nghèo ăn ít ruộng ư? Như vậy thì sao gọi là quân? còn để nguyên như trước thì hạng chịu thuế thân nặng hơn kia có bằng lòng không? Cái trận giặc nổi lên trong mấy làng có công điền đó, ai có phương gì dẹp yên được?

4) Hiện nay số đinh các làng thôn quê, mỗi năm mỗi thêm. Có làng nhiều kẻ bị chuyện nầy nọ mà số thuế cũng phải nộp y, thường xảy ra những chuyện kêu cầu bất không». Nay định chia hạng giàu nghèo thì cái cân thăng bằng xưa nay (có thân có thuế, ai cũng như nấy) chênh lệch một cách lạ thường, chỉ cung cái búa hộ pháp cho bọn thừa hành nhắc lên hạ xuống tùy ý, không khác gì thả cọp trong đàn chiên, tội cho dân quê vô cùng, mà chánh phủ có được lợi gì đâu?

Nói tóm lại, thuế đinh là nhứt định mà giàu nghèo thay đổi không thường, giàu nghèo đứng về phương diện tài sản mà không nhập chung với cái đầu người kia được. Nhà nước có thương dân nghèo thì theo lối nhân chánh các triều đại vua ngày xưa, dụng năm tai biến, hoặc hoãn miễn, hoặc giảm bớt nửa phần, hoặc mấy phần, dân chúng rất lấy làm đội ơn; các ông dân biểu có lòng vì nước vì dân trù định cách nào cho dân được nộp thuế thân nhẹ, dân chúng cũng rất ca tụng cái chánh kiến đó. Đến như sự chia hạng thuế thân nầy thì như lấy dân chúng tôi đương ngủ gần mà đồng nghe trận bão sấm đến, mỗi lòng kinh ngạc, không biết đâu mà nói.

Có người nói, đều ấy là theo chánh sách xử văn minh. Xin thưa:

Lầu cao các lớn, vườn tốt đẹp thiệt, mà đem dựng trên cái nền cát sụp buồn lắm, thì tốt chỉ đồ sụp; đồ vàng tượng ngọc cũng đồ ngoạn hão qui giá sang trọng đến đâu, mà đem chưng vào cái lều tranh vại đất trống trước lẳng sau kia, chỉ cung cho bụi đóng và hư hỏng, chả ích gì sốt.

Như có nhận sự chia hạng thuế thân là văn minh, cũng xin đợi nước nào trình độ tri thức và sinh kế dân ta được như xứ văn minh kia đã, bằng như hiện nay thì vấn đề «chia hạng thuế thân» dân chúng tôi xem như là trận dịch.

Chánh nhà xét thấu cho.

H. H. Nh., Dân Trung Kỳ

Lời tuyên ngôn của bộ Hải quân Nhật-bản:

«CÁC ĐẢO Ở THÁI-BÌNH-DƯƠNG KHÔNG NHƯỜNG CHO AI HẾT»

Ngày 23 tháng Février, hải quân bộ Nhật có tuyên ngôn rằng: «các đảo ở Thái-bình-dương là sinh mạng thuyền của Nhật-bản về mặt biển, Đông-tam-tỉnh là sinh mạng thuyền của Nhật-bản về mặt lục địa. Quốc tế đã ủy thác đặc quyền quản lảnh cho Nhật-bản, quyết không nhường cho ai rào.»

Lời tuyên ngôn nầy, một tờ báo miền Nam nước Tàu cho là lời nói «hoang mậu». Song cứ xem thực trạng ngày nay, dầu Quốc liên có không giao quyền quản lảnh cho người Nhật đi nữa, thì họ cũng cứ quản lảnh, làm sao bây giờ? vì Quốc liên chỉ khoanh tay mà ngó thì họ chả nể ai!

Chuyện bạc giấy giả

Số báo 571 ra ngày 15-3-33, về tin bạc giấy giả có câu: «*Phía mặt trước tờ giấy (recto) tên người khắc bản in kỳ là R. T. A. chớ không phải R. I. T. A.*» không được rõ ràng, vì vậy mà nhiều người hiểu lầm.

Muốn dễ hiểu thì nói: «*Phía trước tờ giấy bạc giả (recto), tên người khắc bản in kỳ là R. T. A. chớ không phải R. I. T. A. như bạc thiệt.*

CHUYỆN ĐỜI

Ăn mày xứ văn minh cũng có tư cách

Người ta hay khen ngợi người xứ văn minh; mà khen ngợi là phải, vì người họ bất kỳ hạng nào cũng có cái tư cách tự trọng, khác với người xứ dã man nhiều.

Theo giai cấp trong lịch sử loài người, thì hạng ăn mày là hạng hèn nhứt trong xã hội, không có hạng thứ hai nữa. Thế mà hạng ăn mày ở xứ văn minh vẫn có cái đặc sắc riêng. Xin thuật chuyện «đội binh ăn mày» ở Bá-linh như dưới:

Vì cái nạn kinh tế khủng hoảng, nước Đức cũng không tránh khỏi cái ảnh hưởng chung đó, nên ở Bá-linh có đạo quân ăn mày. Theo tin trong một tờ báo nọ đã đăng thì đạo quân ăn mày nầy, không có cái lối khêu gợi tấm lòng thương của khách qua đường, như ăn mày ở xứ khác; trái lại, ăn mày mà giữ cái thái độ kiêu cách. Họ không kêu: «Lạy ông, lạy bà, xin ông bà làm phúc....» như ăn mày ở xứ ta, mà họ nói: «Các ông các bà nên giúp người thất nghiệp». Trong đạo quân ăn mày ấy rất có kỷ luật, như đã cùng học một phương pháp trong trường học nào vậy: trang lại có người đã đóng sĩ quan, được thưởng rất nhiều mày đay.

Xem chuyện đạo quân ăn mày trên, mà thấy rõ giá trị của người đời, không vì giai cấp mà thay đổi. Người biết tự trọng thì dầu ăn mày mà cũng có khí phách. Bằng không biết giữ mình thì dầu ở cảnh giàu sang mà vẫn cứ đê hèn....

Có người nói: Đã ăn mày không khêu lòng thương của kẻ khác mà nói «nên giúp người thất nghiệp», cái lối tự trọng như thế, ở xứ ta thường thấy luôn, thua gì người Đức?

— Vâng, cái huy hiệu phô ra ngoài là vẫn đồng thế, song ở trong có khác.

— Khác thế nào?

— Đạo quân ăn mày Đức mà họ nói «nên giúp người thất nghiệp» là trực tiếp. Chính họ là người thất nghiệp mà họ nói ngay với người nên giúp. Còn ở xứ ta thì người mong giúp ở một nơi, người giúp ở một ngã, mà người đứng hô hào «vô nghĩa, việc từ thiện» rằm lên đó lại đứng giữa? Thành ra ở trong có xảy ra nhiều đều ám muội là bởi cái lối gián tiếp đó.

— Ừ, thật có thế!

Chương Thi

CÁI ÍCH LỢI TRỒNG ĐẬU THẾ NÀO?

Cái nạn thiên hành, truyền nhiễm và chết người một cách gớm ghê, không chi bằng đậu trời. Từ có phép trồng ngưu đậu (injection anti-varioliquee) phát minh ra, cứu cho loài người bởi được một số chết rất lớn. Một cuộc y tế đã điều tra và làm bản thống kê số người chết về cái dịch «đậu trời». Ký, biết rằng số trồng rồi mà rồi còn bị đậu chết một người, thì số không trồng kia chết hết 68 người.

Gần đây con ma đậu còn thỉnh thoảng rảo các nơi, bà con nên phòng trước.

VẠN-VẠN

Vịnh cây cau

Ấy ai vương giống lại vun chồi,
Rõ thật mình cau chẳng dựa ai.
Rễ tẩn chung quanh bền lấy đất,
Đọt cao chót vót thẳng lên trời.
Miễn cho thiên hạ cùng ăn trái,
Chẳng quản mồ côi chịu với đời.
Gốc ngọn một chìu trông thẳng rằng,
Tha hồ chàm gởi vấn leo chơi.

T.

Vịnh ông Võ-Tánh

Đệ nhất tam hùng (1) tiếng dậy rần,
Xông pha tên đạn biết bao lần!
Giải vây Điệp thạch nghe thần nữ, (2)
Giết chết Lê Minh rước mẫu thân (3)
Mật sớ dâng cùng bày diệu kế,
Liều mình phóng hỏa cứu muôn dân (4)
Một lòng trung liệt không dời đổi,
Bia đề ngàn xưa dấn sỹ nhân.

Bích Khê

1) Gia định tam hùng là Đỗ thanh Nhơn Châu văn Tiếp và Võ Tánh.

2) Võ Tánh và Nguyễn văn Huyền nằm trong miếu mộng Thiên y thần nữ bảo đến núi Điệp thạch giải vây cho Nguyễn Ánh.

3) Phạm văn Tham sai Đốc tướng Lê văn Minh bắt mẹ Võ Tánh. Nghe tin, Võ Tánh đuổi theo giết được Lê văn Minh cứu mẹ.

4) Võ Tánh mật tâu vua Gia Long bỏ Bình định di lấy Phú xuân vì quân Tây sơn không phòng bị, rồi lên giàng lửa chết để muôn dân khỏi lầm lụy.

Việc Thế-giới

VẤN ĐỀ TRUNG-NHẬT

Tưởng giới Thạch đốc suất quân đội

Bắc-bình, 10 Mars. — Chính phủ Trung ương đã nhận đơn từ chức của Trương học Lương, và Tưởng giới Thạch lãnh trách nhiệm đốc suất quân đội, trong việc đốc suất quân đội sẽ thay đổi nhiều đều.

Bắc kinh, 10 Mars — Hà ứng Khâm, Tổng trưởng binh bộ, được cử thế chưa Trương học Lương ở Bắc kinh. Tướng Sơn Tăng Yao trước ở Nam kinh sẽ ra cầm quân.

Đánh nhau

Đông kinh, 6 Mars. — Các quan chức Nhật tuyên cáo với các quân đội ở phía Bắc Trung hoa rằng nếu các quân đội nầy còn rục rịch trên biên giới thì quân Nhật hoặc phải vào phía nam Vạn lý trường thành.

Bắc-bình, 10 Mars. — Hai đội quân của chính phủ Trung ương đưa đến, đánh quân Nhật ở đèo Cổ bắc khẩu (Kou Pei Kou), chắc sắp có nhiều trận đánh to.

Bắc-bình, 10 Mars. — Theo dư luận thì sau khi Tưởng giới Thạch lãnh trách nhiệm đốc suất quân đội chắc thế nào cuộc Trung Nhật cũng rộng lớn ra. Quân Nhật công kích quân Trung hoa. Hiện còn đương đánh nhau. Người Trung hoa tuyên bố rằng quân Nhật không tới được một tất đất nào.

Trên mặt trận Cổ bắc khẩu, vừa một tăng sáng, quân Nhật bị quân Trung hoa đánh đuổi, phải lui.

Thượng-hải, 12 Mars. — Sớm hôm nay có mấy chiếc máy bay ở Nam kinh bay về phía Bắc.

Theo những bản báo cáo ở Nam kinh, thì hiện ở Cổ bắc khẩu (Kou Pei Kou) và Hỉ phong khẩu (Hui Feu Kou) quân hai bên còn đương đánh nhau.

Theo bản báo cáo của tướng Trung hoa Sang chie Huan thì quân Trung hoa ở Nhiệt hà còn hăng hái kháng cự quân Nhật.

Cáp nhĩ tân, 13 Mars. — Người Nhật ở Mãn châu quốc có phái ta đến phó với quân nghĩa đồng Trung hoa hiện. Quân nầy khơn việc mất Nhiệt hà mà hăng hái thêm bội phần. Có 1 000 quân nghĩa đồng đánh với quân Nhật trong mấy giờ đồng hồ. Hai bên thiệt hại nhiều cả. Lại một toán độ 300 quân giặc có đánh thành phố Kotaro Kolo ở Mãn châu đồng, cũng bị thất bại và thiệt hại.

Nhiệt hà, 13 Mars. — 1 000 quân Trung hoa đã ngang qua Vạn lý trường thành, đến Hỉ phong khẩu (Hui Feng Kou) cho địa phận Nhiệt hà đánh với quân Nhật đã trong 3 giờ, bị thất bại và thiệt hại 150 mạng người.

(Xem qua trang 4 cột 3)

ANNAM LỊCH SỰ

HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

MỘT BÀI TỰA RẤT CỔ

Xưa nay nhà trứ thuật thi văn sách vở nọ kia, thường có những bài tựa. Thông thường lánh chất những bài tựa đó, hoặc người làm sách bày tỏ nguyên do bản ý của mình vì sao mà làm ra sách ấy, và tôn chỉ sách ấy ra sao, hoặc là người khác tán dương hay giải thích, lại có sách đời xưa mà người sau làm tựa v. v.

Theo như sách ở phương đông (Trung-hoa) thì xưa nay các nhà học giả đều nhận *Tự quái* (序卦) *Kinh dịch* của Khổng-tử cùng *Đại tiểu tự* (大小序) *Kinh thi* của Mao-Tranh là xưa nhứt, (trước Gia-tô độ trên 500 năm). Nay xét trong cổ thơ thì cái tên «bài tựa» (序卦序歌) tuy khởi đầu từ chuyện kể trên, mà cái lối bài tựa và tánh chất bài tựa nếu dầu bản sách, trước kia đã có một bài rất hay : lời văn đã giản ước, kể chuyện cũng rỏ ràng, mà đặt câu luyện chữ và bố cuộc hạ lời, minh bạch chân phác. Thuở nay ai có đọc đến cũng xem như văn khác không để ý, ngày nay thì Hán học đã thành đồ xưa, nhiều người không đọc đến, tưởng nên biểu dương ra để cung cho độc giả một cái «gương» làm bài tựa.

Bài tựa ấy là gì? tức là bài vở đầu thiên *Ngũ-tử-chi-ca* trong Kinh thơ về đời vua Thái-Khương nhà Hạ (trước Gia-tô giáng sanh 2300 năm) vậy xin dịch y nguyên văn và lục cả Hán văn như dưới :

Dịch :

«Vua Thái-Khương thay ngôi, lấy điều hoang chơi làm mất đức, đi săn ngoài sông Lạc, mười tuần (100 ngày) không về.

«Vua nước Hữu-Cùng tên là Nghệ, nhân dân khổ không khám, đón chặn vua ở sông Hà.

«5 người em vua, rước bà mẹ cùng đi theo, đợi nơi bải sông Lạc. 5 người em đều oán, thuật lời giậy vua Đại-Vỏ (tổ vua Thái-Khương) làm bài ca nầy »

(太康尸位,以逸豫滅厥德,啟于有洛之表,十旬不返,有窮后羿,因民弗忍,距于河.厥弟五人,御其母以從,徯于洛之汭.五子咸怨,述大禹之訓以作歌)

Bài ca là 5 người em vua Thái-Khương làm, mà đoạn văn xuôi nếu đầu bài trên là nhà làm sử thuật cái nguyên do bài ca kia, rỏ ràng là một bài tựa, văn đã giản phác, không đầy 60 chữ (58 chữ) mà tánh cách vua Thái-Khương thế nào, chư hầu cùng dân tâm đối với vua ác cảm thế nào, cho đến tình cảnh âu sầu trong gia đình, tấm lòng ưu uất của 5 người em và bà mẹ, tả ra một bức tranh vong quốc, dầu chưa đọc đến thiên Ngũ-tử-chi-ca cũng rõ nội dung là thế nào. Vẫn tắt mấy chữ mà gồm cả ngòi bút và con mắt tinh của nhà làm sử, lại mở đầu cho lối văn «tự, bạt, tán, dẫn» (序跋贊引) sau nầy, một chữ không thể thêm và một chữ không thể bớt. Kể bài tựa rất xưa và rất hay, thật đáng nhận bài nầy làm ông thầy tổ vậy.

Đời sau trứ thuật càng nhiều mà mỗi bản sách và tập thi văn nào, cuối chân là bài tựa, có cái vẻ rồng rắn, đọc qua đến 5, 7 bài tựa mà không rỏ trong bản sách nói chuyện gì. Chính một nhà văn hào Âu-tây, La Bruyère, đã có câu than phiền :

«Nhiều thứ sách, nếu trừ lời kính cáo độc giả, thư lặng, mục lục, lời xưng tán và bài tựa, thì không còn mấy tờ xứng đáng với cái tên quyển sách».

(Si l'on ôte de beaucoup d'ouvrages l'avertissement aux lecteurs, l'épitre dédicatoire, la préface, la table, les approbations, il reste à peine assez de pages pour mériter le nom de livre)

Lời La Bruyère tiên sinh thật vẽ rỏ cái chân tướng những tựa và sách ngày nay. Ký giả thuật đoạn văn rất cổ trên, cốt cung một bài thuốc cho các nhà làm tựa sách, mà cũng chứng cho câu « văn hóa tối cổ » ở Trung-hoa, không phải là lời không căn cứ vậy.

Sứ-bình Tử

CỔ-TINH BỔ-THẬN HOÀN

Mắc bệnh gì thì phải uống Cổ-Tinh Bổ-Thận ! Bệnh như thế nào thì phải uống Cổ-Tinh Bổ-Thận ?

Bệnh như thế nào thì phải uống CỔ-TINH BỔ-THẬN ? Thoạt tiên, hay đau lưng, mỏi gối, thường hoa mắt, ù tai, đêm ngủ không yên giấc, hay chiêm bao thấy nhiều chuyện kỳ dị sinh ra sợ hãi. Bệnh đương trong thời kỳ nầy thì mau dùng hết 3 lọ CỔ TINH BỔ-THẬN thì khỏi phải lo các chứng bệnh như sau nầy nẩy ra :

Mộng-tinh — Di-tinh — Hoạt-tinh

là ba chứng rất hiểm nghèo, tuy, theo bịnh nặng nhẹ mà phát sinh ra. Rất có hại đến đường sinh dục. Nếu đã phát ra ba chứng hiểm nghèo nói trên rồi, thì phải lập tức gửi thư về lấy toàn 6 lọ mà dùng tiếp thì tất được chóng khỏi.

Bịnh nầy phần nhiều các bạn thanh niên thường mắc, vì hoặc chơi bời quá độ rượu chè thức đêm, hoặc ăn lầng nhiều đường mà sinh ra, vì khoảng từ đến 50 tuổi nhiều người mắc lắm. Ai mắc xin viết thư hỏi hiệu

SINH-HUY

44, Rue Maréchal Foch — VINH

Thuốc nầy mỗi lọ giá 1p00, mua từ nếu là tính giá đặc-biệt là 5p00, tiền cước phí người mua phải trả. Mua mandat đề tên M. SINH-HUY, đánh giây thép tắt đề SINH-HUY VINH.

Nhà in Tiếng-dân

In đủ các thứ giấy má, sổ sách, thơ thiếp, đủ các kiểu chữ quốc ngữ, chữ Tây chữ Tàu.

Sách thuốc tốt

Là bộ Y-Học-Tùng-Thư

Vì bộ nầy có vẽ đủ bản thảo các vị thuốc và thân thể người, nói rỏ tinh được cùng là đủ các bài thuốc chữa đủ các bệnh (*không thiếu một bệnh gì*) thật là một bộ sách quí nhất cho đời người, không cần phải nói chác ai cũng biết ngay. Vì sách in bằng quốc ngữ lại có *phụ thêm mục lục các vị thuốc bằng chữ Hán dịch ra Quốc-ngữ cho đàn bà con trẻ cũng có thể kê đơn thuốc được.* Còn khổ gì bằng người có bệnh mà bị những nỗi kênh càng của các thầy lang? Vậy bộ sách này không những là mỗi nhà phải có một bộ, đến các thầy lang cũng nên có để mà dòng nữa. Bộ nầy của NGUYỄN-AN-NHÂN tiên sinh thí nghiệm và biên thuật, mỗi quyển giá 0$40 cước 0$20 (đã có số 4), gởi Contre Remboursement, gởi ít tiền thơ trước, mua buôn mua lẻ, thơ và mandat đề cho nhà xuất bản như dưới đây :

NHẬT-NAM-THƯ-QUÁN
101, Hàng Gai, Hanoi

VIỆC TRONG NƯỚC

THANH-HÓA

Câu chuyện nộp bạc trích lục

Mấy tháng nay, dân tổng Thủ-cốc, phủ Triệu-hóa đang chạy vạy để lo nộp bạc điền thổ trích lục. Các lý trưởng, như lý Tắc, làng Long-linh-ngoại, lý Mông làng Phương-lai, lý Cương làng Ngọc-quan-hạ, v. v. thu được bao nhiêu, đem về dự những bọn làng chơi gây ra cuộc đỏ đen. Khuông may, anh thì thua 7, 8 chục, anh thì hơn 100$!

Đang buổi ngặt nghèo, dân có kêu với quan trên vay giùm ở sở Vệ-nông-ngân-quỹ cho mỗi làng được vài ba trăm bạc, đở được ít nhiều, dân ai cũng mừng. Đến ngày có trát sức : « ai thiếu tiền trích lục thì ký tên vào giấy vay và đem những trích lục chưa lánh thế cho nhà V. N. N. Q.... » thì lý trưởng đi mượn lại những trích lục đã lĩnh rồi. Ai không cho mượn thì hăm dọa này nọ ; có bác mạo ký tên người có trích lục ấy vào giấy vay nợ, đem nộp, để lấy cớ che lấp cái món thua trong đám đỏ đen kia. Thế là dân có tên đứng vay, mà không được chút gì. Ngoài lý trưởng ra, thì còn đại hào và hương chức cũng có người được vay, chỉ dân là phải nhịn thôi. Chẳng hay quan trên có rõ chuyện nầy chăng ?

Dân trong tổng

QUẢNG-NAM

Vấn đề dẫn thủy nhập điền

Công cuộc dẫn thủy nhập điền ở Nông-giang Thanh-hóa và Phú-yên, đã có thành hiệu. Nay nhà nước đương trù định thi hành ra các tỉnh.

Ở Quảng-nam tuy đã có sở thủy cơ Vĩnh điện, nhưng chưa đủ vào đâu, nên nay nhà nước định mở rộng ra. Mở cuộc dẫn thủy ấy, nghe trù có 3 cách : 1 / nhà nước làm ; 2 / giao cho dân làm ; 3 / cho công ty hay nhà tư bản nào đứng làm.

Theo phần đông dư luận thì ai cũng nói giao dân làm là phải hơn. Song dân ta không có tư bản, không thạo nghề máy móc kiến trúc gì cả, tất không làm nổi, phải giao cho nhà tư bản nào quản lãnh. Tiếng là dân làm, mà kỳ thiệt là vào tay nhà tư bản. Còn giao cho một công ty

(*Xem qua trang tư cột 1*)

XỔ SỐ QUỐC-TRÁI

(Lần thứ 44)

Ngày 1er Mars 1933 tại Hanoi

Bốn số trúng 1.000$:

1.347 61 287 74 755 96.925

Hai mươi sáu số trúng 500$:

8 312 10.975 12.781 28 883 37.607
38.471 49.340 53.869 54 067 51.426
74 974 81.741 81.897 86.084 89.461
89.979 99.925 101.617 102.572
103.361 101.420 110 699 112.385
113.581 113.999 118 908.

Những số sau nầy trúng 100$:

406	16 491	28 806	37 465	47 507
697	16 540	29 019	37 574	47 561
968	16 596	29 270	37 800	47 581
1 281	16 771	29 310	37 856	47 664
1 311	16 743	29 347	37 929	47 690
1 687	16 945	29 633	37 973	47 718
1 865	17 339	29 879	38 013	47 790
2 015	17 370	29 887	38 090	47 899
2 751	17 540	30 048	38 123	48 022
2 755	17 633	30 105	38 335	48 090
3 018	17 764	30 155	38 638	48 299
3 022	17 774	30 179	38 882	48 333
3 717	17 785	30 215	38 926	48 616
3 759	17 988	30 260	38 998	49 145
3 873	18 768	30 280	39 211	49 491
3 883	19 009	30 518	39 401	49 498
4 461	19 050	30 826	39 452	49 737
4 478	19 384	30 875	40 251	49 819
4 566	19 496	30 998	40 290	49 993
4 679	19 610	31 149	40 461	50 004
4 684	19 619	31 150	40 737	50 054
4 790	20 082	31 381	41 087	50 136
5 294	20 114	31 400	41 137	50 138
5 383	20 333	31 417	41 226	50 418
5 601	20 405	31 546	41 347	50 514
5 602	20 500	31 573	41 336	50 792
5 778	20 542	31 618	41 858	50 985
6 842	20 589	31 643	41 864	51 004
6 869	20 753	31 655	41 958	51 153
7 333	20 861	31 846	41 995	51 170
7 528	20 971	31 867	42 323	51 438
7 804	21 259	31 897	42 394	51 467
8 169	21 346	31 968	42 442	51 503
8 232	21 705	31 996	42 461	51 696
8 325	21 722	32 057	42 933	51 830
8 765	21 753	32 171	42 989	51 852
8 885	21 774	32 182	43 023	51 960
8 990	21 878	32 344	43 127	52 037
9 048	22 191	32 495	43 261	52 150
9 194	22 230	32 531	43 273	52 367
9 772	22 240	32 716	43 531	52 404
9 833	22 290	32 792	43 617	52 418
10 233	22 947	32 830	43 916	52 547
10 328	23 106	32 987	43 957	52 635
10 353	23 420	33 300	44 023	52 728
10 570	23 741	33 325	44 145	52 756
10 662	23 802	33 598	44 261	52 950
10 689	23 875	33 576	44 407	53 273
10 898	23 909	33 641	44 471	53 336
11 110	24 214	33 873	44 598	53 356
11 118	24 423	33 970	44 734	53 613
11 499	24 661	34 025	44 766	53 648
11 793	24 696	34 107	44 832	53 812
12 174	24 805	34 450	44 932	33 936
12 393	25 143	34 459	45 007	54 241
12 420	25 243	34 718	45 030	54 276
12 578	25 346	34 873	45 274	54 279
12 594	25 384	35 178	45 327	54 440
12 614	25 441	35 198	45 435	54 486
12 703	25 763	35 294	45 556	54 523
12 923	25 822	35 326	45 734	54 652
12 954	25 912	35 680	46 021	55 166
13 219	25 929	35 742	46 396	55 167
13 417	26 030	35 767	46 399	55 213
13 462	26 048	35 850	46 407	55 279
13 722	26 277	35 867	46 429	55 427
13 976	26 427	35 890	46 489	55 734
14 032	26 458	35 963	46 668	55 975
14 045	26 657	36 048	46 736	55 995
14 393	26 719	36 368	46 756	56 100
14 406	26 802	36 421	46 796	56 112
14 693	26 854	36 466	46 808	56 336
14 692	27 111	36 471	46 927	56 413
14 833	27 331	36 487	46 947	56 418
14 874	27 587	36 521	46 967	56 694
15 150	27 821	36 989	47 024	56 829
15 616	27 998	37 128	47 063	56 923
15 756	28 346	37 134	47 100	57 028
16 287	28 380	37 211	47 135	57 181
16 308	28 426	37 300	47 240	57 226
16 372	28 467	37 357	47 456	57 475
16 442	28 628	37 385	47 475	57 741

(*Còn nữa*)

Danh sách các nhà từ thiện giúp nạn dân bị bão ở Bình-định

M. Dương Xán	
Thừa phái Yên Bái	2$00
Cộng :	2$00
Số trước. .	450$96
Tổng cộng . .	452$96
Đã gởi vô Hội-đồng cứu-tế Qui-Nhơn.	400$96
Còn lại. .	52$00

CUỘC XỔ-SỐ KỶ-NIỆM

Phát-hành dầu Linh-Bửu

(Non bốn trăm bạc thưởng)

Dầu Linh-Bửu, chúng tôi chế toàn bằng thượng-phẩm trung sơn lâm bản quốc như quế, đậu-khấu, bạc-hà, tô-hợp-hương, long não, đinh hương, cho nên dùng rị các chứng bệnh ngoại khoa, nội khoa, nhất là đau đầu, ngợi mắt, chóng mặt, cảm hàn, trúng phong, ho hen, tức ngực, đau bụng, đầy bụng, thổ tả, cảm, sổi rét, đau xương, đau gân, đau răng, đau thương, độc thương v. v. đều công hiệu lắm.

Nam, phụ, lão, ấu đều dùng được cả.

Nay bắt đầu phát hành Linh Bửu, chúng tôi mở cuộc xổ số này làm kỷ niệm, định 20 số trúng thưởng :

Số 1 thưởng 100$00 — Số 2. . . 50$00 — Số 3 . . 30$00 — Số 4. . . 20$00 — Số 5 10$00 — Từ số 6 đến số 15. . . 5$00 (15 số ấy, mỗi số thêm 2$00 hàng) Từ số 16 đến số 20, thưởng 5$00 hàng bằng dầu Linh-Bửu, và dầu Sinh-Phát, Brillantine, Dentifrice Vân-Hòa (các thứ ấy cũng phát hành tại Vân Hòa).

Tất cả có 20 000 vé, theo 20.000 lọ Linh-Bửu 0$25 phát hành trước nhất, (số vé in ngay vào tờ giấy bọc ngoài mỗi lọ L. B.) Khi nào phát hành hết 20.000 số ấy thì chúng tôi định ngày xổ số, và bố cáo để mời bà con xa gần đến dự cuộc xổ số để chứng kiến cho.

Vậy bà con mua 1 lọ Linh Bửu thì nên giữ tờ giấy bọc ngoài như cái vé đánh số.

Chỉ có 20.000 lọ dầu là có vé số, xin chớ để mất cơ hội tỏ xa nơi nào chưa có Đại-Lý mà có người muốn dự cuộc xổ số, xin gởi mua tại chúng tôi vé thêm 0$14 tiền cước nếu mua không quá 5 lọ).

VÂN-HÒA

(Mme TRẦN-THỊ-NHƯ-MẪN)
27 Rue Gia-Long — Huế

TẶNG SAVON "VIỆT-NAM"

HÀNH-VÂN

Xin giới thiệu cùng, quí khách xa gần,
Từ Bắc chí Nam.
Savon trong xứ ta mới có,
Chánh hiệu là « VIỆT-NAM ».
Bởi nhơn công toàn là người « NAM-VIỆT »,
Có xài rồi mới biết.
Giặt không hao mà cũng không hôi.
Tắm rửa càng thêm sạch bội phần,
Thật là trong sạch.
Dầu đúng bảy mươi nai phần,
Của Tây cũng không bì.
Của Tàu khó sánh, vì làm ra rất lôi thôi, mà mùi lại hôi.
Giấy tờ chứng chắc,
Của viện Pasteur.
Ban khen rõ ràng,
Thật là đồ tốt chẳng sai.
Vậy người mình xin chớ bỏ qua,
Xà bong « VIỆT-NAM » ta là đồ nội hóa,
Rẻ thay ba cắt một kilo.

DƯƠNG-THÀNH-PHONG (Saigon)

Thuốc P. D. Đ.

HIỆU CHỮ THỌ

Giải huyết độc P.D.Đ.	*Bổ huyết trừ phong*	1$20
Lập chỉ phát lảnh tán P.D.Đ.	*Trị nhức đầu, đau xương, cảm mạo, nóng lạnh, v. v.*	0.10
Hóa đàm chỉ khái hoàn P.D.Đ.	*Trị các bệnh ho, ve lớn*	0.60
	ve nhỏ	0.30
Thuốc sán trẻ con P.D.Đ.	*Trị bệnh sán trẻ con*	0.20
Thuốc nóng lạnh trẻ con P.D.Đ.	*Trị các chứng nóng lạnh của trẻ con*	0.20
Thuốc đau bụng trẻ con P.D.D.	*Trị các chứng đi tả của trẻ con*	0.30
Nhựt nguyệt thủy P.D.Đ.	*Trị các bịnh đau mắt*	0.20

Những món thuốc nầy các nhà buôn thuốc tây, nam, bắc, đều bán được cả.

Xin hỏi lại : Hiệu Bào-Chế

PHẠM-DOÃN-ĐIỀM

(Annam) *Tourane*

Xức tóc bằng dầu thơm

"BA-CÔ"

Chữa bệnh, phòng bệnh

bằng thứ dầu nước là «Khuynh-Diệp» hay thứ dầu đặc là «Hồi-Thiên» hiện nay phần đông người đều quen như vậy cả...

...Phần đông người đã quen như vậy, mà hiệu dầu Viễn-Đệ lại đã giựt được không biết bao nhiêu là giải thưởng lớn trong các cuộc đấu xảo về Kỹ-Nghệ và Khoa-Học tại xứ ta và ở bên Pháp, thời không có quảng cáo ai cũng rõ ba đều :

1 / Dầu Khuynh-Diệp là thứ dầu nước hay nhất ;
2 / Dầu Hồi-Thiên là thứ dầu đặc tốt nhất ;
3 / Dầu Ba-Cô là thứ dầu thơm xức tóc quí hơn hết.

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hãy xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong.

Dùng sữa

"LE GOSSE"

Già ăn trẻ lại.
Gái ăn dật chồng.
Nạ giòng ăn thụ thai.
Trẻ ăn chóng lớn.

NHÃN XANH
tào hiết tinh khiết
thiệt bổ

Sữa "LE GOSSE" rất bổ cho tất cả mọi người : có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon

Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.

HIỆU GIẤY XANH : *Giá mỗi hộp* ..... 0$32

Đại-lý :

ÉTABLISSEMENTS MORIN-FRÈRES

HUE — TOURANE — QUINHON

Công-dụng thuốc viên PI-LUIN-LỜ PANH KỜ (PILULES PINK) rất thần hiệu để chống lại sự yếu mệt của các cơ thể.

Thuốc **PILULES PINK** sinh nhiều máu tốt và tẩm nhuận các cân tuỷ ; thuốc này làm cho biết đói, làm cho các nước trong dạ dày chóng sinh và giúp sức mạnh cho các công việc của cả các cơ thể.

Cho nên thuốc **PILULES PINK** thật đáng gọi là thuốc đại thần hiệu để chữa bệnh thiếu-máu, bệnh phiền-muộn, bệnh gầy-mòn, các bệnh trơi thì lớn sổ và bệnh trở về già, bệnh đau bao-tử, bệnh nhức đầu, bệnh cân lực mỏi mệt.

Thuốc PILULES PINK bán tại khắp các hàng bào-chế tây.

CÁI TÁNH « CHÀ VUI »
của người mình

Sự vui ai lại chẳng ham ? ham vui là tánh chung của loài người. Dân tộc nào cũng thế. Song nói vui, tất có cái tánh chất khác với sự buồn, giận, gì ét kia, nghĩa là cái việc đáng vui mà người dự cuộc vui ấy ai cũng thỏa thích, không có chút gì là bó buộc rắc rối cả. Như thế, mới đúng cái nghĩa « vui ».

Cái vui của cá nhân, mỗi người mỗi khác. Cái vui thông thường như trò xiếc, hát bóng ở các thành phố cung cấp chỗ giải trí cho mỗi người, ấy là chuyện thường, không nói làm gì. Đến như trong dân gian, là nơi làm ăn vất vả quanh năm, bốt nhiên có bày ra cuộc vui, do người tai mắt nào chủ động, thì trong cuộc vui ấy thường thấy có cái vẻ « hát bên đám tang, cười ra nước mắt ». Nói cho đúng là có nhiều kẻ vui gượng và vui hùa, trái với cái ý của mình vậy.

Sao gọi là vui gượng ? ông tổng hay quan bát kia mở tiệc lễ bằng ăn mừng. Từ nhà ông ấy vẫn vui thiệt, vì được chút phẩm hàm, mở mày mở mặt với làng với tổng, lại có quyền lợi đặc biệt... sau nầy. Đến như những hạng dân bị bắt làm rạp chưng bàn, sắp đặt và dọn dẹp trong tiệc mừng ấy, thì bỏ cả công ăn việc làm mà buộc phải làm xâu, có gì là vui đâu ! Còn khách tới dự tiệc, trừ bà con ra, biết bao nhiêu người, hoặc vì thể diện, hoặc sợ quyền thế, hoặc bị ép buộc mà chạy tiền sắm lễ để đi dự tiệc mừng ấy ! Có kẻ phải vay mượn cầm cố nầy nọ, như nói vui thì cái vui ở đâu ? Đấy là vui gượng.

Sao gọi là vui hùa ? như nhà giàu hay họ sang kia nhân có khấn vái gì đó, được phép làm đám chay đám tiếu gì, hễ cái rạp dựng rồi, có tiếng trống thùng thùng, tiếng đờn tơ te, thì thấy con nhà chơi đã tới chật rạp, 3 ngày, 5 ngày cho đến ngày dở rạp mà còn thấy lũ ba lũ bảy kéo tới nượp nượp. Đấy là vui hùa.

Theo cái lối « vui gượng » và « vui hùa » như thế, nếu có người nước ngoài tới xứ nầy mà khảo sát tình hình sinh hoạt của người mình, tất phải cho là cái thế giới thái bình cực lạc riêng của dân tộc ta, mà nào ai có hiểu một tiếng cười kia che lấp biết bao nhiêu là tiếng khóc !

Người đời vẫn không nên ôm mối bi quan. Song lạc quan cũng theo chuyện chơi ! Cái lạc quan của người mình cũng đáng chán nhỉ !

Chán vui

THUỐC VẠN-BẢO
của
Hải-Ngọc-Đường
海 王 堂 萬 保 丸

Chữa đau bụng, đầy bụng, đi tả, kiết lỵ rất thần hiệu. — mỗi ve 25 xu. — mua 30 ve xin tính 4$80 và khỏi chịu cước. — Nhận hàng theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre remboursement).

Thư gởi cho :

M. NGUYỄN-HUY-CỪ, Tú-tài, làng Hoằng-nghĩa, phủ Hoằng-hóa, tỉnh Thanh-hóa (Annam).

Đâu đâu cũng đều có bán thuốc nầy mà bán rất nhiều và rất chạy là những nơi nầy :

Hanoi M. Đồng lương, 125, Rue du Coton
Thanh hóa : M. Phúc hưng Long, 5, Grand'rue
Vinh : M. Vinh hưng Tường, 77, Rue Sarraut
Huế : M. Vinh Tường, 49, Rue Gia long.
Quảng-ngãi : M. Quảng hòa Tế Công Ty, ở Cửa Tây và ở Phú nhơn.
Qui nhơn : M. Hoàng Ts, Tâcheron et Commerçant
Phan thiết : M. Minh Giang, 2, Rue Đông khánh
Phan rí : M. Nguyễn Vệ, Commerçant à Chợ mới.

Hội Vạn-Quốc Tiết-kiệm

HỘI HIỆP BỔN NẶC-DANH PHÁP

Dưới quyền kiểm-soát của Chánh-phủ Đông-Pháp

Vốn 1.000.000 lượng (Thượng-Hải) và 8.000.000 phật-lăng đã đóng tất cả

Quản-lý cõi Đông-Pháp : SAIGON số 26, đường Chaigneau
Chi ngành ở tại HANOI số 19 đường Borgnis Desbordes

Muốn lập vốn
Muốn lập tư-bổn
Muốn để dành tiền cho con trẻ ăn học

Thì hãy mua vé của hội VẠN-QUỐC TIẾT-KIỆM

— Vé 1.000 đồng — mỗi tháng góp 8 đồng
— Vé 500 đồng — mỗi tháng góp 4 đồng
— Vé 250 đồng — mỗi tháng góp 2 đồng

Mỗi tháng đều có cuộc xổ số, nếu số mình ra thì được Hội trả tiền lại nguyên cái vé, lại khỏi góp tiền nữa.

Còn nếu không trúng số, thì mãng hạn giao hào, Hội sẽ trả đủ số bạc lại, và được chia 33, 33% tiền lời của Hội.

Chúng tôi sẽ gởi sách cắt nghĩa rõ các điều-lệ cho chư vị nào muốn rõ cách thức mua vé của Hội.

Đại-lý ở tại HUẾ : HOÀNG-TOẠI, 115 đường Gia-long

合 Maison HỢP-THỊNH 合

Soierie & Mercerie

32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản-hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như : lĩnh đen, lĩnh quốc đen, trắng trơn và hoa, the thâm hàng đen the các màu trơn và hoa. Lụa thâm các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đem các hạng, vải mán, giá hạ thiệt ngon. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí khách ở xa xin viết thơ, về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hết ân lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như valise cặp sách, giấy giếp, vi đa, đồ đồng, đồ thiếc, như mặt gối vân vân... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các quí khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Giá hàng đi các nơi theo cách lãnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ các Quí khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch
Mme NGUYỄN-THỊ-SẦU
HỢP-THỊNH
32 Rue des Cantonnais HANOI

Ba năm có một

Nay đại lễ NAM-GIAO. Tại Tiệm BOMBAY mới « AU BON MARCHÉ 115 Rue Paul Bert HUẾ ».

Chỉ có 12 đến 20 Tây

Bán đại hạ giá

các hàng tơ lụa các nước, giá bán sỉ bán lẻ không đâu sánh kịp.

Các quý ông quý bà, cùng các quý khách đường trong ra xem lễ xin mời quá bước lại tiệm chúng tôi mới rõ.

Chủ nhân kính cáo
J. Atmarem

Con nít, làm thế nào khỏi chết non

(Các bà mẹ xin hãy xem kỹ bài nầy)

Nước Nam, ở nhằm khí hậu, phong thổ nóng nhiệt, nên trẻ con thường hay vương nhằm chứng ban trắng, ban đỏ, ban dát, nóng lạnh, cảm gió hay khóc đêm, nhứt đầu, sổ mũi, đổ mồ hôi trộm, biếng ăn, biếng ngủ, mất lừ đừ, buồn bã, cam tích, lớn bụng. Bịnh nầy không biết hại bao mạng trẻ con, vì đó mà chết non. Nhà chuyên môn trị bịnh nầy, bấy lâu nhờ có một thứ thuốc (chi linh tán) mà làm nên sự nghiệp cứu được không biết bao mạng trẻ con mang bịnh. Tôi vì được nghe, muốn ngăn người tặng khen là thần dược, nên lập tức xin làm đại lý, bán thuốc nầy khắp cả Đông-Pháp, hầu cứu bịnh trẻ con. Sự hay của thuốc nói không cùng, trẻ em có bịnh, dùng đến hết bịnh, nặng lắm dùng trong ba gói là cùng (chắc vậy). Có gởi bán khắp cả Đông-Pháp. Các chỗ bán dầu Khuynh-Diệp đều có bán. Mỗi gói giá 0$12.

Mua sỉ huê hồng 30% xin do nơi VIÊN-ĐỆ 11 quai de la Susse HUẾ

Tại nhà In *TIẾNG-DÂN* có bán nhiều sách có ích : Gia-đình giáo-dục, Đông-tây vỹ-nhân, Thế-giới-sử, Hán-việt từ-điển v. v....

TẾT RỒI, CÓ BỆNH NÊN CHỮA NGAY ĐI :

« Tôi ốm gầy, xanh xám, đăng sốt, nhọng, ho, quế nhiều thuốc khắp nơi, mấy năm hết bạc ngàn mà vô hiệu, may đăng Tiên-Tửu, thấy khỏe mạnh, đỡ ăn, ăn khỏe, mau tiêu đói, ngủ ngon, cậu trong hết các bệnh ... Tiên-Tửu quả thần diệu lắm, xin Quý-hiệu gởi cho tôi 6 chai nữa 12 đồng 1 chai). *Madame Trí-Phú Nguyễn-văn-Chung à Nam-Định* ».

« Ông-Thân Bà-Thân tôi đều mắc bệnh ho lao, xanh xám lắm, ăn bữa ngủ, chân tay bủn mỏi, đau ngực, mỏi lưng, may đăng Tiên-Tửu và Thuốc của Quý-hiệu, không những mau khỏi bệnh mà còn béo mập, khỏe mạnh lắm... *M. Trần-văn-Đông, commerçant à Khoái-Châu* ».

« Nội nhân tôi nằm lắp rồi mắc bệnh kinh phong, ho, sốt, xanh xám, may đăng Thuốc và Tiên Tửu của Ngài đã khỏi rồi, lại được tốt nữa, chân tay khỏe mạnh và ngon lắm... *M. Nguyễn-Đỗ, Ngân-ngư điện-báo-viên Phan-ry* ».

Coi những lời khen đó, đủ chứng rằng : Tiên-Tửu rất thần diệu đại tài, rất thơm ngon các ngài nên uống, vừa mau hết các bệnh, vừa được khỏe mạnh, làm ăn linh lợi phát đạt, sau sanh năm đề bảy bình yên vô sự. Còn như thuốc thì thần diệu nhất là : Thuốc Phung hải 30$00 ; ho lao, ho kinh niên thổ-huyết 20$00 ; Hen, suyễn 15$00 ; Di mộng tinh 12$00 ; Lậu kinh niên 15$00 ; Giang mai 20$00 ; đau bụng kinh niên 12$00 ; Đau tai buốt óc 6$00 ; Sưng mộng răng đau má 6$00 ; Đau mắt kinh niên 10$00 ; Đau ngực 15$00 ; Đau thận, đau lưng, buồn mỏi tay chân, 10$00 vân vân. . . . Vừa dùng Thuốc vừa dùng Tiên tửu chẳng mau khỏi bệnh, mà khỏi bệnh là khỏe mạnh, đi làm việc được ngay. — Cứu nhất nhân, đức vạn phước, các ngài nên mách bệnh-nhân gởi thơ về ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG 22 *rue des Médicaments* à HANOI mua Tiên-Tửu và Thuốc để được mau khỏi bệnh ; theo lối giao ngân lãnh hóa cũng được, cước phí và sở hư bổ chi, Bổn Đường chịu hết.

Đâu là CÓI PHÚC ?

TRIẾT-HỌC TIỂU-THUYẾT

Tác giả : *C. Flammarion* — *Giang-Ha* dịch-thuật

55 99

Số sao bằng đã khởi sự lăng thêm và lần lần hóa ra như một chỗ mưa không sao có thể đếm số được. Trong đã bị ánh sáng mặt trăng làm điệp mất một phần, nhưng nếu đem sự sánh với một trận mưa tuyết thì tưởng cũng không lấy làm quá đáng.

Nhưng tuy trông thấy, mà người ta cũng có biết rằng chúng còn ở xa lắm. Thế mà cũng có nhiều cái sao vượt sáng cho đến đổi người ta tưởng là chúng đến gần bên núi và sẽ rơi xuống một địa cầu chăng.

Rất nhiều sao vượt khác cũng do một chỗ ấy mà xuyết ra, lần lần trở nên lớn, hóa ra đỏ rồi xanh, ội nổ lan.

Không khí đương lúc ấy tuy vẫn trong sạch, nhưng lại đầy cả điện.

Hai người cũng quá chăm chỉ ngó trên trời nên không ai ngó ai. Cái não của chúng tự nhiên nổi nóng mà chúng không hay, đó có lẽ cũng vì cái lạ sắp bày ra trên trời, và có lẽ cũng vì cái bầu không khí quá đầy những hơi điện truyền qua trong các mạch máu của chúng một cái mãnh lực mới. Đương lúc đó vì muốn xây lại phía nàng Minh-tinh đứng để xem một con sao muốn rơi xuống về hướng ấy, ông Cư-sĩ liền hoảng hốt la lớn :

— Em Minh-tinh ! Gì vậy em ? mình em đầy cả lửa !

La vậy rồi ông liền chạy ôm nàng Minh-tinh trông ông ta rồi cũng nói :

— Mình cũng có lửa mà !

Mà quả thật như vậy, từ trên đầu trên vai, trên tay của hai người đều có lia lửa phát ra.

Trong khi hoảng hốt, ông Cư-sĩ chạy lại phủi tắt các ngọn lửa trên mình nàng Minh-tinh, thì các ngọn lửa nầy vẫn tắt thật, nhưng chúng lại dang qua trên đầu ông ta ; tóc trên đầu ông đều xừng đứng và hóa đỏ cả. Nàng Minh-tinh cả kinh, bèn lấy tay áp vào đầu ông Cư-sĩ, nhưng tuy hai người gần như đứng trong ngọn lửa mà không nghe nóng chút nào ; chỉ nghe thịt của mình kêu xà xáo thôi.

Ông Cư-sĩ bèn ôm lấy nàng Minh-tinh, thì cả hai người đều nghe một thứ cảm giác lạ lùng mà xưa nay dầu trong khi say đắm trong buổi tình cũng chưa hề biết. Nàng thì cảm nghe rằng nàng là thuộc về của ông Cư sĩ và chỉ sống vì ông, sống để chung hiệp cái đời của nàng làm một với cái đời của ông. Ông cũng có cái cảm giác như nàng, cảm giác rằng cái người của ông sắp trở nên một với cái người của người yêu.

Trong không khí lúc bấy giờ đầy những chớp sáng. Cả bầu trời đều có cái hơi điện xuyệt qua. Tuyết trắng hóa ra hồng và tưởng như cũng nóng. Trong cái đêm 10 Août nầy khi hậu lại đổi ngược : ở các nơi đồng bằng thì hóa ra mát mẻ, mà trên các núi cao lại có khí nóng nhiều hơn.

Trên đầu của hai người, và trên vai, trên tay, các ngọn lửa vẫn cứ phát. Hai người đều đi vào trong trại và đóng kín lại.

Khi chúng nằm lên trên các cái lông thú thì ở trên lông mày phát ra vô số là chớp sáng khác. Cả trong trời đất đều đầy điện khí.

Cả người cả thịt nàng Minh-tinh đều có đầy điện ; cả mình nàng lại có ánh sáng chói lòa ; mái tóc nàng cũng đầy ngọn lửa. Nàng ôm lấy ông Cư-sĩ mà la lớn :

— Người yêu của em ! người yêu của em ! Không khi nào em yêu anh cho bằng cái đêm hôm nay ! Anh hãy trao cả sự sống em cho anh.

Trong lúc nầy cả bầu trời cũng hừng đỏ, và ở trong cái trại của người khách ngoạn cảnh cũng có thể trông cái ánh sáng bên ngoài chiếu vào.

XXVI

Trí não theo về trời.
Bụi bặm ở lại đất.

Ông đốc-tờ Bêl-na đương ngồi ăn cơm ở tại một nhà hàng ở Lay-sông, và vừa mở tờ báo đọc như mọi bữa. Nhưng bỗng chốc có mấy hàng trong tờ báo nọ làm cho ông hoảng hốt, mấy hàng chữ kia làm cho ông lóa cả mắt tưởng như là viết bằng lửa chớ không phải in bằng mực thường. Bài báo kia như vầy :

Tin nước Áo. — Trong số báo hôm qua, bản báo có nói về cái đêm lạ kỳ bữa 10 Août làm cho nàng Tỷ lân đã phải một con sầm sét, giống chớp và vô số sao băng trên khắp trong trời hồi lúc hai giờ sáng.

Rất thay cũng cái đêm hôm ấy đã để lại một sự đáng buồn. Hai người Pháp, một nhà học giả trứ danh mà ai cũng biết là ông La Phật Đại-nhĩ-lan, biết hiện là Cư-sĩ cùng người vợ trẻ tuổi, trước đó một ngày đã từ giã làng Hạnh-tức mà đi lên trên núi Đại tiên. Sau cái đêm kỳ lạ kia thì người ta trông thấy hai người nầy chết tại trên đỉnh núi. Hai người nầy muốn ngồi trên tuyết cả đêm ở tận đỉnh núi Đại tiên để chờ xem mặt trời mọc. Người dân lý ngồi dưới thấp hơn, sáng ngày lên đỉnh núi thì thấy chúng nằm trong trại mà chết đến bao giờ rồi. Người ta vẫn không hiểu vì sao lại có cái chết không ngờ nầy.

Đọc xong bài báo ông đốc-tờ vùng ngồi giậy, chạy ngang qua cái phòng đọc sách như là một người điên, bước xuống thang lầu, ra ngoài vườn, đi vào một con đường khác, rồi đi trở lại, đi lơ lửng trên đại lộ, về nhà, rồi ra ga xe lửa lấy vé đi Toulouse. Ông đã tính rồi, chỉ đi trong hai ngày là tới làng Hạnh-tức.

(Sẽ tiếp)

GIA ĐÌNH GIÁO DỤC

In chung làm một quyển
(CÓ BÀN KÊ TÊN SÁCH CẢNG)
GIÁ 0$50

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang nhì)

hay là hội nào làm, ngày sau tránh sao khỏi cái hại độc quyền? Thế là dân làm hay nhà tư bản làm đều di hại về sau. Duy có Nhà nước tự làm là hơn. Vì Nhà nước làm thì không có tệ hại về sau mà thành hiệu rõ ràng, xem như cuộc Nông-giang ở Thanh-hóa và Đông-cam ở Phú-yên thì rõ.

Nhà đương cuộc nên trù tính cẩn luận trước khi thi hành, không nên khinh suất mà ngày sau để cuộc thủy lợi nhà nông thành ra mối độc quyền như khoản rượu Fontaine thì nông dân mới được nhờ vậy.

Nông dân

Tình cảnh nhà nông nghèo

Ở 16 làng Phú-trạch, tổng Chiên-đàn (Tam-kỳ) vài ba tháng nay tuy trời nắng luôn, nhưng lúa cấy cũng bén xanh. Ngờ đâu lối rày bị cái hại chuột cắn; có đám nó cắn còn chừa một cái vành xung quanh bờ, không khác nào bò hay trâu ăn!

Đã vậy, vừa rồi hôm 12 tháng 2 Annam (7-3-33) bị một trận mưa, nước suối dâng lên ruộng 1 ngày một đêm, bông nào trổ thì bẳm miệng, còn cây nào có đòng đòng thì ung! Thế là lúa ế mà dân nghèo không khỏi đói! Chưa biết vụ thuế tới đây lấy gì mà đóng góp.

Quan trên làm sao trừ cái nạn phú thâu của hương lý và nới hạn cho, dân mới có phần nhờ.

Dân nghèo
QUẢNG NGÃI

Mẹ trông con!

Bà Chủ Huyền ở làng Xuân-đình, huyện Nghĩa-hành, đã gần 80 tuổi. Bà có hai người con gái đã có chồng và một người con trai là Huỳnh-Kỳ. Năm trên Kỳ bị bắt, kết án năm năm đày đi Banmêthuột. Mấy lối bà gởi đơn kêu cùng các sở; ngày tháng 11 Annam năm ngoái có trát sức hương lý sát khai, làng đã khai báo rồi. Thế mà đã mấy tháng nay, tù ở Banmêthuột tha về cũng nhiều mà không có Kỳ. Tội nghiệp cho bà già gần đất xa trời kia có may phước mà được thấy con trước khi xuống lỗ không?

Biết

Bị phạt oan!

Chúng tôi là dân làng Tuyết-điểm tổng Bình-hà, phủ Bình-sơn, ở gần biển, có 127 dân tráng, và nam, phụ, lão, ấu, trên 2000 miệng ăn, ruộng đất toàn bộ hơn 200 mẫu, đều là của dân phụ canh, còn dân làng chỉ có 50 mẫu bạch-sa và 60 mẫu ruộng muối bỏ hoang, hai phần dân làm nghề đánh cá, một phần dân làm nông, chỉ nhờ khoai lang chấm muối mà sống.

Ngày xưa chúng tôi làm nghề muối mà được ấm no. Từ có Thương Chánh, dân cũng được phép làm, nhưng chỉ bán lại cho Thương-Chánh một tạ giá 0$07, mùa nắng một người chỉ làm một ngày được 0$14.

Tuy không no đủ như trước, nhưng còn có việc làm (dân có đơn xin chịu thuế ruộng ấy, đặng có nghề làm ăn mà không được). Khổ là lâu nay dân làng thường bị ở tù, chức việc bị bãi dịch luôn về vụ cấm muối ăn.

Tháng sáu năm ngoái trời nắng lâu, nước mặn đông lại trên mấy đám ruộng. Có mấy tên Ân, Thơ, Xải hốt về phơi trong nong; quan Thương-Chánh Cồ-Lây ra bắt được 15 chiếc, phạt 120$. Từ ấy làng rao cho dân rằng ai có nong đem phơi muối sẽ bị phạt, nên chúng tôi sợ quá, kẻ vác nong bỏ dưới nước người bỏ trong núi. Ngày 23-8-32, hai ông Thương-chánh (Cồ-lấy, Sơn-trà) đến tìm được 120 chiếc nong, giao cho lý-hương dẹ đến sở Thương-chánh Sơn-trà, nói là dân làm muối lậu, kêu phạt 1000$. Chúng tôi kêu lý nhiều lần, được bãi dịch 6 người lý-hương.

Ngày 16-2-33, có quan Sở, quan Tuần, quan Một đồn Tri-binh, thầy quản, thầy Lại phủ công Chánh phó tổng, 15 người lính tập, Bang-tá, lính tuần trấp, sáng, đạn, xe, ngựa, về đình làng chúng tôi truyền bắt phạt 679$, hạn 10 ngày nạp đủ, và phải nuôi lính, nếu không thời...

Phần thì đốn 200 cây tre, rào đình chánh làm đồn cho lính ở thâu bạc, phần thì sắm đồ ăn, nghe như sét đánh bên tai chức việc liền phân bổ cho 140 nhà phải chịu. Ôi thôi! ai có bà con thông gia ở xa, cũng đến vay mượn bò, heo về bán, như dáng giá 10$ thì bán 3$, 4$, đồ tư trang trong nhà bán sạch,

. . . . . .

xiết đồ tên Đâu được một đôi bầu, một cây cuốc, còn tên Chè tên Nguyên bỏ nhà trốn.

Ngày 25-2-33, thâu đủ bạc đem nạp cho quan Thương-chánh; ngày 26-2-33 quan Một Tri-binh sai bốn người lính bắt 5 người chức việc làng trói giải lên đồn làm xâu; ngày 27 lính rút về tỉnh.

Than ôi! Dân chúng tôi cực khổ ngẩn cổ kêu không thấu trời, lại sưu thuế gần đến đây, lấy gì mà sống cho nổi! Trời cao có thương đến dân cùng nầy không!

Dân làng
PHAN-RANG

Một mối thảm khổ của nhà lao động

Chúng tôi là cu ly làm sở ruộng núi Cana (Société des salines de Cana. Có điều nất hiếp, nhờ quí báo đăng cho:

Sở Cana từ hồi khai phá đến nay đã hơn bảy năm, bọn cu ly nghèo chúng tôi nhờ sở nầy mà sống tạm. Tiền công mỗi ngày 0$40, một tháng 11$ cũng đủ ăn. Nhưng khốn thay! có tên Trương-Liễu làm géomètre, có tài riêng được chủ thương, bao nhiêu công việc ngoài đồng đều giao quyền cho y cai quản. Được thế, tha hồ y thi những thủ đoạn bất lương: nào đánh chưởi cu ly, bắt bầm ông, nếu chào thấy thì y kiếm cớ cúp tiền lương hay là đuổi. Cái đó tuy khó chịu, mà còn chịu nổi. Đến như việc sau nầy thì chúng tôi chết đi thôi:

Mấy năm trước đối với cu ly không bó buộc về đường buôn bán, nghĩa là cu ly nào muốn mua gạo, mắm v. v. của ai thì mua. Từ ba năm nay, nhất là gần khi trận bão bữa 3 Mai năm ngoái y biểu bọn cai phải mua gạo, mắm và các món thực phẩm khác của y mua về bán lại, cấm không được mua của ai cả, chỉ y bán cho các cai, rồi các cai bán lại cho cu ly mà thôi. Dân cai nào phải mua gạo của cai nầy, nếu không chịu mua thì sẽ bị cai đuổi hoặc cúp tiền ngay. Mà có phải bán rẻ sao! 1 bao gạo 100 kilo người ta chỉ bán 4$ là gạo tốt, mà các cai bán cho cu ly đến 9$50. Chúng tôi phải mua chúng lén gạo của người khác đặng ăn cho nới thì cai kiếm cớ cúp tiền và đuổi. Các món khác cũng bán mắt thế.

Oan nghiệt thay! phận tôi đòi thảm khổ, khó tỏ với ông chủ xét soi. Song nay quá nước, chúng tôi chịu ép mở ràng dầu không nổi, nên bất đắc dĩ đăng bài nầy nhờ ông chủ lớn sở muối thương đến sự oan khổ của lũ dân cùng mà xét cho.

Đoàn dân cu-ly

Ai biết bảo giùm

Tôi có một tên người nhà là LÊ VĂN-CHẤN, hình cao, người gầy và có tánh hay say rượu, nguyên quán nó làng Sen-Cả, huyện Hậu-Lộc, tỉnh Thanh-Hóa; cha mẹ nó bán cho thầy mẹ tôi (làng Nguyệt viên, tổng Tứ-Quang, phủ Hoằng-Hóa) từ khi lên năm tuổi, nay nó đã ngoài hai mươi tuổi. Nó theo tôi vào Khánh-Hòa đã được hai năm, không biết tại sao cuối tháng một năm ngoái nó ăn cắp của tôi một ít đồ rồi bỏ trốn đi đâu mất.

Lâu nay tôi đã viết thơ nhờ người quen biết ở các tỉnh tìm giùm, nhưng không thấy tin tức gì.

Vậy lòng, bà nào biết nó hiện ở đâu, xin viết thơ mách giùm cho tôi, tôi sẽ xin tạ ơn.

Nguyễn văn Nhượng
Instituteur
à Khánh Hòa
Nhatrang Citadelle

發元號 煉理上品生熟藥材

HIỆU DƯƠNG-NGUYÊN

là một hiệu to nhất, hoàn toàn nhất, của người Việt-nam.

Bán buôn, bán lẻ, thuốc nam, thuốc bắc rất nhiều, đủ cả các thứ sâm Hoa-kỳ, sâm Cao-ly v. v. thứ nào cũng chọn toàn hạng tốt cả, giá tính rất phải chăng.

Xin đồng bang chiếu cố.

Ở xa bán theo cách *lãnh-hóa giao-ngân*.

Thơ và mandat xin đề gửi cho
M. NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG
hiệu Dưỡng-Nguyên
123, Phố-Khách — Nam-định

(Tiếp theo trang nhất)

Người Trung hoa quyết kháng cự đến kỳ cùng

Thượng hải, 10 Mars. — Dư luận toàn quốc kêu nài kháng cự Nhật cho đến nơi. Cuộc hội nghị ở Chang San Tien hôm qua, giữa Tống tử Văn, Trương học Lương, Hà ứng Khâm chứng rằng toàn quốc có thể hiệp nhứt đặng kháng cự Nhật.

Thượng hải, 11 Mars. — Tống tử Văn, Tổng trưởng tài chánh và quyền chức trưởng ban Hành chánh, ở phía Bắc về, tuyên bố với các báo ở Thượng hải:

1) Việc kháng Nhật đã nhứt định, tất cả quân đội trong nước đều phải ra mặt;

2) Nếu quân cứu lấy được Nam kinh đi nữa, Trung hoa cũng không đầu hàng;

3) Những tin của người Nhật nói Trung Nhật đương điều đình gì gì là sai;

4) Tưởng giới Thạch cứ ở Bắc.

Thượng hải, 12 Mars — Có tin ở Nam kinh rằng Tôn khoa, trưởng ban lập pháp đã khởi thi hành việc tẩy chay hàng hóa Nhật, như lời khuyên bảo trong kỳ Hội đồng Quốc dân đảng lần thứ ba.

Nhật ra Q. L. và lo di dân sang Nhiệt hà

Đông kinh, 11 Mars. — Chiều hôm nay Nội các họp và chuẩn y tờ thảo bức thơ gởi cho Quốc liên nói việc Nhật ra hội.

Đến thứ hai, sẽ trình lên Vua, và sẽ gởi cho viên bí thơ Q. L.

Đông kinh, 13 Mars. — Hãng thông tin «Rengo» có tin rằng sau khi Hạ nghị viện bỏ phiếu thuận ý việc chi 6 triệu yen (tiền Nhật) đặng giúp cho 16700 kiều dân Brésil, và 282.000 yen đặng đưa 500 di dân sang Mãn châu, Tổng trưởng thuộc địa đã lo sắp đặt đưa những dân ấy đến tỉnh Kirin.

Đức — Pháp

Strasbourg, 11 Mars. — Một đội quân Hitler chiếm trại lính ở Kehl, treo cờ Vua trên nhà nhà ga Kehl, và cờ của đảng quốc dân xã hội trên tòa xã trưởng. Bị giải tán.

Ba-lê, 13 Mars. — Ngoại giao tổng trưởng Pháp đã điều tra về sự khêu khích của quân Đức đó, và đã gởi tờ cho Đại sứ Pháp ở Bá-linh, François Poncet, bảo phản đối với chính phủ Đức về sự làm trái hòa ước Versailles ấy.

Strasbourg, 13 Mars. — Có bắt được một người Đức, người ấy nhận đi trinh thám cho Đức.

TIN VẮN

Đảng xã hội ở Pháp bị phân rẽ. Phái xã hội ở Hạ nghị viện bỏ thăm ưng chuẩn bản dự thảo tài chánh của chính phủ, Đảng xã hội không tán thành. Ông Léon Blum, trưởng phái xã hội ở Hạ nghị viện, và ông Vincent Auriol, chuyên về tài chính của phái ấy, đã từ chức. Lý thuyết và tượng hành không cùng đi với nhau vậy.

. . . . . .

Thuốc điếu số «1» mỗi bao giá 0$06
Thuốc điếu «Mic» » 0$08
Thuốc điếu «con gà» » 0$08
Thuốc điếu «Bông hường» mỗi bao giá 0$10

Mua buôn giá phải chăng xin viết thơ thương nghị

HON-LỢI
Đại-lý — Quinhơn (Annam)

Sách thuốc

Dịch ra quốc ngữ, trên đặt thành ca, kể ra các bệnh, dưới kê đơn thuốc, vừa chữ quốc ngữ, lại vừa chữ nho, bệnh nào thuốc ấy, thật rất tinh tường, có 372 cái đơn thuốc chên chữa đủ hết các chứng bệnh người lớn trẻ con, dùng rất công hiệu. Ai có sách này cũng như có thầy lang đại danh sư ở trong nhà vậy. Khi nào có bệnh thì tự xem sách kê đơn lấy thuốc mà dùng thật rất tiện lợi. Ai biết quốc ngữ là kê đơn được. Giá một quyển 1$00.

Nguyên sử tòa thượng hạng thông phán
TRẦN-ĐỨC-CANH
57 — phố Định-Tân — 57
TONKIN NAM-ĐỊNH

LÀM TOÀN BẰNG MÁY!

Giày vải trắng, đế crépe đúc *giá bán* 1$65 *một đôi*

Giày DEUX COULEURS

làm bằng vải trắng cao-su và da scajon hay da beige và da grise, semelle bằng crêpe anglaise, tây ý các ngài lựa đa, bán giá đặc biệt là 3$85 một đôi. Cũng kiểu ấy, bằng hai thứ da cả, năm ngoái bán 8$00; năm nay chỉ bán có 5$50 một đôi.

AN-THÀNH
Cordonnerie Moderne
37 Rue de la Soie -:- HANOI

Ai đã có Catalogue An-Thành 1932, nay hạ giá là 15%.

HẾT KHÍ LỰC — Chữa rất cẩn thận, rất chắng hiến hiệu, khỏe vẻ lâu dài. Thử dùng thuốc: PARISIAN PILLS - Giá bán 1$ 65

LẬU CÓ MỦ — mới mắc đã lâu kinh niên. Đau sưng bàng quang, sưng hòn giái, sáng giậy chầy mủ, đái rắt. Thì dùng thuốc: BLENNOCIL GIBERT - 1$ 65

TIÊM LA — Chữa rất cẩn thận, kiến hiệu, kín đáo, dễ đem theo khi đi chơi. Dùng thuốc COMPRIMÉS de GIBERT dùng thay thuốc 606 và thuốc tiêm rất lợi. Chữa bệnh nầy dùng thuốc gì cũng không khỏi, dùng thuốc nầy thì rất kiến hiệu. Hộp năm mươi viên: 1$ 40. Gởi mua và xin sách chỉ dùng, hơi hao cận hà, không tính tiền.

Pharmacie GIBERT, 18, Rue d'Aubagne, MARSEILLE. Gởi kín đáo, theo lối recommandé. Nhớt khi thơ mua thì đính theo số tiền.

Có bán tại các hàng bào chế tốt.

Bịnh thuốc phiện ở đâu sinh ra??

Thưa khi xưa người Tàu đó hộ nước Nam, họ có đem sang một thứ thuốc phiện, bịnh ấy truyền nhiễm cho đồng bào ta, khắp chốn thị thành, cùng nơi thôn ổ, lắm vị mắc nợ ả phiện ám ảnh. Cũng có lắm vị muốn thoát nợ ả phiện tìm phương giải cứu, song chỉ tiền mất tật còn, thực là lầm lầm, xem ra chưa có thuốc nào chữa cho đích đáng, nay bản hiệu gia công nghiên cứu những sách đông tây, chế ra phương thuốc rất bổ rất qui hơn 60 năm thi nghiệm, công chúng hoan nghênh, được nhà thi nghiệm cho giấy chứng thực là không có chất thuốc phiện, ngài nào muốn chữa thuốc phiện, thời viết thơ cho bản hiệu kể rõ ăn nhiều hay ít, có tật bịnh chi không, để còn chế thuốc cho hợp với bịnh, gởi cách lãnh hóa giao ngân. Còn ngài nào trong người không có bịnh chi, duy có bịnh nghiện thời mua thuốc đã chế sẵn do nơi bản hiệu hay ở các nơi đại-lý cũng vậy, dùng thuốc nầy khi đang chữa trong người mạnh khỏe, không sinh bịnh tật, đi làm như thường, bản hiệu có thầy xem mạch chữa đủ các bịnh người lớn trẻ con, các ngài có thuốc chi xin viết thơ kể bịnh, «VÂN-MINH GIỚI-YÊN HOÀN», hạng nhất 5$00, hạng nhì 3$00, hạng ba 2$00, hạng tư 1$00, hạng năm 0$50 một chai. Ngài nào muốn cho người thêm sức khỏe khi bỏ hút dùng thêm thuốc bổ 2$00 một hộp, để bì cho chủ nhân M. TRẦN-ĐẮC-SỬ, phố xe điện, số 73, HANOI.

Đại lý độc quyền M. Lê-nam Hưng, rue Gia long à Phan thiết — Annam Phạm văn Bằng à Phan rang Annam, Vinh hiệp Phát à Long xuyên, Lê văn Nhuận 27 rue Marché Tai Nghé à Saigon, Huỳnh Tri n° 15 rue Caler à Pacompeah, Trần Tư tâcheron à Thakhek, Nguyễn văn Đăng à Pakse Laos.

MAGASIN DE SOIERIES

TAN-LỢI

138-140, Boulevard Tổng-đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là: lãnh, xuyến, trừu, cẩm nhung, cẩm-châu v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không bà sự phai trở. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt bổn v. v., khăn đội đầu rất vừa thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp, đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu «Teinture Idéale» danh tiếng thuở nay ở Nam kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhãn hiệu «Pagode Chinoise et Annamite de Cholon» (Đề-ngạn Hán Việt tự miếu) việt toàn Pháp-văn của M. Lê-văn-Lưu, hàn lâm học sĩ, thường tho ngự đăng Bắc-đẩu bội tinh, soạn, có 25 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lãnh hóa giao ngân 1$25.

Mấy nhà bán sách tây và ta tại Saigon có bán.

Bánh hộp biscuits «Kim-Thời» của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu. Quảng-vạn-Thành Nội-hóa 129 Boulevard Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm công các tỉnh Trung kỳ và Bắc-kỳ. Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương — CHOLON

ĐỒNG-BÀO, ĐỒNG-BÀO???

Đã kêu là đồng-bào, tức là cùng nòi giống, cùng xứ sở, cùng một nước với nhau, đã là đồng bào thì:

KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không dùng thuốc nam?
KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không trọng thuốc nam?
KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không cổ động cho thuốc nam?
KHÔNG LẼ NGƯỜI NAM lại không giới thiệu cho thuốc nam?

Thuốc nam là thuốc nào? tức là thuốc của nhà NAM-THIÊN-ĐƯỜNG Nam-Định, dùng toàn các môn thuốc nam mà chế tạo ra bệnh nào có đủ thuốc ấy, linh nghiệm như thần, đã được bằng cấp và đã nổi tiếng khắp trong nước, người Việt-Nam nên sẵn lòng chiếu cố đến thuốc Nội-Hóa, hoặc mua dùng, hoặc mua sỉ, hoặc làm Đại-lý, hoặc cổ động giùm cho thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, để chấn hưng cho nghề thuốc nam, để giữ lấy mối lợi quyền cho thực nghiệp nước nhà, ấy là bổn phận của người Việt-Nam, biết thương nhau, biết giúp nhau vậy. Ngài nào muốn dùng thuốc gì, muốn làm đại-lý bán thuốc nam, xin cứ gởi thơ cho nhà thuốc, NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, 137, rue Maréchal-Foch Nam-Định mà lấy chương trình và catalogues.

CẢM ƠN

Dalat, le 23 Février 1931

Monsieur Vũ-Đình-Tân Haiphong

Thưa Ngài,

Hai lý thuốc (100 liều) Phòng-Tích của Ngài gởi vào cho tôi đều nhận đủ cả tôi hết sức cổ-động nơi bây giờ tại đây cũng đã có nhiều người biết dùng thuốc của Ngài. Chính tôi cũng công nhận thuốc Phòng-Tích là một món thuốc rất qui, trên đời có một không hai là vì em tôi và tôi cũng đều bị bệnh ấy mà xưa nay uống cũng đã nhiều thuốc nhưng không ra gì, ngày nay chúng tôi được mạnh giỏi đây thì cũng nhờ có thuốc của Ngài vậy. Chúng tôi uống cả thảy 6 gói mà bệnh cả hai đều lành, thiệt thuốc đã hay mà lại rất rẻ tiền, tôi thấy vậy lại hết lòng hết sức cổ-động, trước nữa giúp cho đồng-bào trong khi đau đớn, nhất là mấy người nghèo khổ cho đỡ tốn kém, sau nữa cũng là lợi chung của Ngài và tôi vậy.

Tiện đây xin Ngài vui lòng gởi thêm cho tôi 50 gói nữa, cũng theo cách lãnh-hóa giao-ngân như mấy lần trước.

Sau này tôi xin kính lời hầu thăm Ngài an hảo, chúc chư vị bình an và qui hiệu phát đạt.

Rất cảm ơn Ngài
Nay kính
Signé: ĐINH-VĂN-CHÂU
Langbien — Dalat

BAO-NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên!!

Nếu ai mắc LÁU, hay TIM-LA, sự LÁU nhập CỐT nghĩa là thái rồi bề trong người nhọc mệt thu đêm uống rượu thì nóng có mủ, hay trong thịt nó buồn như kiến, hay nóng nói nhiều một nói, nam đã có mủ vì các vi-trùng GON OCOQUE nó ẩn vào trong cường, trong mắn, hễ trở gió thì như vậy, bịnh nầy rất nguy hiểm và chuyển nhiễm, nếu đã cho lên RÁ thì người ấy mang bịnh đau GIÁ-CON (Stérile) khi ăn huyết bạch, bằng huyết v. v. thì sinh đã rất hèn, nếu đã con thì hay bằng mắt, còn TIM-LA nhập CỐT người thái như trong máu trong tương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHANDINN cho nên trở gió hay nóng, đau đầu, đau mình, đau cổ đau xương, chân tay mỏi mệt, các cái nơi nầy nó chuyển-nhiễm rất nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã rất, đã ra hội ra bọc, đã con thêm cái nọ, thiếu cái kia, ta có đã quấy ngăn, vì cái nơi nầy nó chuyển-nhiễm cùng ta lâu thì thôi, nếu mắc bịnh không tìm được thuốc thần hiệu nầy thì các nơi ấy nó chuyển nhiễm cùng mấy mươi đời, như ông cùng đến chân phải v. v. vì thế nhiều người thể không có bịnh xui gom máu thì trong có vi-trùng TIM-LÁ, cũng như bịnh HỚT LOÀN (Chancre-mou) bịnh nầy nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng nầy nó cũng ẩn vào trong cường, trong mắn, nó cũng nguy hiểm như TIM-LÁ, bịnh nầy cũng có nhiều người thiệt bại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bịnh nầy đã nặng, hay bịnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ÁP, số nhà 67 phố Hanh-Bonn-Hanoi (Tonkin) thế nào cũng phải mau khỏi, và rất hết nọc, người có bịnh nặng thuốc vào đã tại làm a bao thường, khỏi hai giờ không hiểu, thực thế vậy, nếu lần RÁ có thai nặng cũng được không hại gì cả, thuốc LÁU, 1$00. TIM-LÁ 1$00, thuốc CHANCRE-MOU cả nặng và hết 1$00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue Duplex-tanph PHAN-THIẾT, PHƯỚC ỨT Rue des Mandarins (Phố Hàng-Bồ) à HANOI, HỒ-VĨNH-CHIỂU chez Vinh-thái Hiệu Commerçant của Tây à QUẢNG-NGÃI, Lam-thành-Tuy Hàng-phố Công-Ích à Longxuyên, Annam dược-phòng, chú-nhân Lê-ngọc-Thanh, route Camau à Bến-Hiu à Cantho chính nếu ngài muốn coi thì gởi cho một ít cũng trước sau bài hiệu gởi nhận bài gom ngân, thư ký xin viết thơ về bản-hiệu.

NGU-TINH

Nhân-Tạo-Huyết

của lương-y YECSIOUNINE

Chuyên-trị:
TINH-THẦN LAO-TỔN
KHÍ-HUYẾT GIẢM-SUY

Có tính chất đặc biệt là nó được trùng độc ẩn nấp trong máu, nhất là trùng lậu, giang mai nhập cốt. Và trẻ con nhi ghẻ

Thuốc nầy đã được nổi tiếng là một món thuốc Bổ-Huyết Sát-Trùng rất hay. Và đã phân chất tại phòng Tuệ-nghiệm Đông-dương tại HANOI ngày 15 AVRIL 1932.

Mua thuốc xin hỏi tại TỔNG-ĐẠI-THỦ của nhà thuốc NĂM-SAO

SINH-HUY
44 — Maréchal Foch — 44
VINH

Là nhà bán thuốc SỐT RÉT, NGÀ NƯỚC nhãn «NĂM SAO» rất thần hiệu, hãy gọi đến

Imprimerie «TIẾNG-DÂN», HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG